

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՓԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՓՇՈՒԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պուլխարիոյ համար Տարեկան 12 ֆր.
» » Վեցամսեայ 6 ֆր.
Արտասահմանի համար (երկու քիւր մեկ ծրարով) Տարեկան 14, վեցամսեայ 7 ֆր.
ԿԱՆԽԻՒՆ ՎՃԱՐԵԼԻ

Համակ դրամ եռայլն դրկել հետեւեալ հասցեով

Редакция на вѣст.
„Ирaвункъ“
ВАРНА (България).

Rédaction du journal
„Iravounk“
VARNA (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք
էս չեն դրկուիր եւ յարմար դասուած-
ները միայն կը հրատարակուին առ-
բողջովին կամ մասամբ:
Դրամացման տղը 20 ասեքիւն երե-
ֆէն աւելի անգամներու համար 20 0/0
գեղջ կը լինի:

ԻՆՉՈՒՆ ԶԱՅԵՐԵՆ ՉԵՆ ՍՈՎՈՐԻՐ

—)(—

Հայերէն չեն սովորիր Ռուսի-
նայ մատաղ սերունդներն զի ի-
րենց հայրերն ու մայրերը չեն
գիտէիր ըսել անոնց, թէ այդ
լեզուն անպէտ է և անխորթ.
այս ճշմարտութիւն մըն է որու
մասին յաճախ գրած ենք և դեռ
վերջերս կը կրկնէինք թերթի մը
մէջ. հիմա կուզենք պարզել ճշ-
մարտութիւն մըն ալ որ միւսին
չափ անպատեհ եղած է մայրենի
լեզուն Ռուսիանայոց մէջ անմշակ
թողուելուն: Այդ երկրորդ անգ-
ամը կէտն է՝ ուսեալ և իրենց
պաշտօնի կոչման գիտակ վարժա-
պետներու և վարժուհիներու պա-
կասը: Եթէ սրտի զգացումներէ
զուրկ ծնողներու չարաշուշ պատ-
ուէրները պատճառ եղած են ման
կըտուոյն հոգեկան զգացումներն
թուլացնել, վարժապետներու կամ
վարժուհիներու տգիտութիւնը՝ նո-
րահաս, թարմ մտքեր յոգնեցնե-
լու, չարչրկելու, անոնց ուղեղը
ընթարմացնելու, մայրենի լեզուն
փոխանակ հիշտալի դարձնելու,
չզուլեցնող, պզգանք ազդող բանի
մը վերածած են:

Բաւական տարիներ Ռուսիա-
նայ մանկտուոյն դաստիարակու-
թիւնն և կրթութիւնն, յանգնուած
է ընդհանրապէս Պատուելիներու,
(բացառութիւններ կը յարգուին)
որոնք անհմուտ մօր ճոխ լեզուի
ներգաշնակ դարձուածքներուն,
չարադրական ներթափանց, գե-
ղեցկագիտական կերտուածներու,
անգէտ մանկավարժական մեթոտ-
ներու, հասարակ մարդիկ են, որք հա-
զիւ իրենք սովորած են անտաշ լե-
զու մը, յաճախ դաւառական
խորթ արտասանութեամբ որ քա-
պարի չափ ծանր և անխորթ կե-
րեւայ հերոսական լեզուներու
վարժ հասարակութեան մը: Սա-
կայն այս է զարմանալին որ՝ ա-
ռոնց մէջ ոմանք, եթէ կրցած են
քիչ մը թուղթ մրտտել, ասոնք
յաշտած են իբրեւ գրագէտներ,
հեղինակներ. հայկաբաններ ներ-

կայանալ և Ռուսիանայ իրենց-
մէ աւելի նուազ հայերէն գիտ-
ցողներն ալ զիրենք ընդունած են
իբրեւ փիլիսոփաներ, իբրեւ Մա-
մուրեաններ, իբրեւ Ալիշաններ,
իբրեւ Պէրպերեաններ:

Վերը ըսի գաւառական խորթ
արտասանութեամբ, չը չփոխենք
գաւառային զուտ հայկական, մը-
շակուած գրական բարբառը մեր
աւանդութեան հետ. բնագաւառն
ու գաւառացին կը սիրենք մեր
հոգւոյ բոլոր ուժովն. գաւառա-
բարբառէն պարպտելով, զատկով,
ընտրելով Նորայր և Նուպարեան
և շատեր՝ բառեր փոխ առած են,
օգտուած են: Բնագաւառն մեր
սրտերն մաքնիսացեալ, ելեքտը-
րացեալ կը պահէ. բայց այս կը-
տերն չեն մեր ներկայ գրուածքի
նիւթն. մեր խօսքը ա՛յն ողոր-
մելի արարածներու է, որոնք ու-
սուցչի վսեմ, վեհ պաշտօնին փա-
կած են տգիտութեան պէս, առանց
այդ կոչումն ունենալու:

Եւ ինչպէս օգտակար պիտի ըլ-
լային այդ մարդիկ, հայ ալլ հա-
յերէն չը գիտցող նորահաս սե-
րունդներու. ինչպէս հեշտալի,
ճկուն, բեկուն, ցոյց պիտի տա-
լին մայրենի բարբառն ա՛յդ սա-
նուհիներու, մանաւանդ երբ այդ
պատուելիները օտար լեզուներու
ալ անհմուտ, Ռուսիաներէն ալ
չեն կրցած սովորիլ, որով գոնէ կա-
րենային հարկ եղած բացատրու-
թիւններն տալ և դիւրացնել մայ-
րենի լեզուի ուսումն Ռուսիա-
նայ հայ մանկտուոյն, և զայն
դարձնել՝ ախորժ, հեշտալուր,
փափուկ, ա՛յդ մանկութեան:

Այսպիսի պարագաներու մէջ,
երբ անիկայ՝ որ սովորեցնելու պաշ-
տօն ունի և ինք իր պաշտօնի լի-
ուրի գիտակցութիւնն չունի, երբ
ուսուցանելու եղանակն չը գիտեր,
երբ բոլորովին անտեղեակ է ման-
կավարժական մեթոտներու, եթէ
երբեք փոքր իշատէ ազգասիրա-
կան զգացումներ կը տածէ իսկ՝
այդ զգացումներն ալ միտքի
տակ կը դնէ և կը նախընտրէ իր
պատուելիական պաշտօնի տեւա-
կանութիւն ապահովել, քան թէ
արին քրտինք թափել սերնդեան

մը համար՝ որ ուշ կամ կանուխ
իր սովորած հայերէնը պիտի մոռ-
նայ և արդէն կորստեան մատուած
է: Այս տեսակ խորհրդածութիւն
ներ ես լսած եմ Պատուելիներէ.
ահա՛ այս խորհրդածութեանց յա-
ջորդած են շողն ու շողմն,
խուսկն ու բուրվառն և այդ պա-
տուելիները երկար տարիներ շա-
րունակած են իրենց դերը, չեմ
ըսեր իրենց պաշտօնը. գոնէ ա-
նոնք իրենց կօշիկէն վեր չելլէին,
գոնէ նախանձտը զրպարտիչները
չը դառնային, գոնէ իրենց վրայ
ամփոփուած մտածէին թէ՛ ժողո-
վրդեան մը կործանման անուղղա-
կի պատճառ կըլլան: Այլ ի՞նչ
փոյթ իրենց համար ատոնք. ա-
նոնք կը մտածեն իրենց քսակը,
իրենց հանգիստը և իրենց եսը:

Հոգւոյս մինչեւ խորն յուզուած
արտասուալի աչերով կը յայտնեմ
թէ՛ վարժուհի մը տեսայ ի Ռու-
սիան, խեղճ և ողորմելի արա-
րած մը, որ ո՛չ միայն մեր յիշած
պատուելիներու չափ ալ ուսմունք
կամ մեթոտ չունէր, հապա հա-
յերէն հասարակ ընթերցանութիւնն
իսկ իր պաշտօնավարութեամբն կը
սովորէր. թողունք ուղղաբարութիւնն,
թողունք շարագրութիւնն: Լա-
չեմ յիշեր ներա պաշտօնավարու-
թեան առաջին թէ երկրորդ տար-
ւոյ քննութեան հրաւիրուած էի
հոգաբարձութեան կողմէ, ներկայ
գտնուիլ. երբ սրահէն ներս կը
մտնէի, փափուք մըն էր փրթաւ.
վարժուհիին Ռուսիաներէնի պաշ-
տօնակցութիւն խոսող քեմքով մը
ինձ կը նայէր, իսկ հայերէնի
վարժուհին չփոթած՝ արգահա-
տանք շարժող հայուածքներ կը
նետէր իմ վրայ. ես կզգայի իմ
ներկայութիւնն ասոնց համար ան-
հաճոյ էր. ո՛չ մի հարցում ուղ-
ղեցի, ո՛չ մի գիտողութիւն ըրի,
ո՛չ գպրոցին մէջ և ո՛չ հոգաբար-
ձութեան. այդ պաշտօնական
մարմնոյն թողուցի ամեն դիտո-
ղութիւն և դատողութիւն. թէ
ինչո՞ւ համար, գուցէ օր մը՝ ե-
թէ երբեք յուշատետրս հրատարա-
կուի՝ երեւան ելլէ ամեն ինչ, ցե-
տոյ իմացայ որ վարժուհիին և
աշակերտութիւններու մէջ կանխա-
պատրաստուած էր քննութիւնն:

Թէպէտ ասով հանդերձ, հարցում
և պատասխան խեղճ ու կրակ,
սխալներով լի էին. վարժուհին
տարիներով շարունակեց իր պաշ-
տօնը, օր մըն ալ լսեցինք որ ճա-
բուեր է: Վարժուհիին վիճակա-
կից ուսուցիչներ ալ ունեցած ենք:

Ահա՛ թէ Ռուսիանայ նորա-
հաս սերունդներու դաստիարա-
կական և կրթային գործն որո՞նց
յանձնուած է: Թաճախ ապիկար
մարդիկ, որոնք ուսուցչի պաշտօն
վարելէ աւելի ժահահոտ շնչով,
նախանձով կը նկրտին կը կարծեն
թէ փրաններ կրնան հասցնել ի-
րենց թունալի յորձուքներով, կը
փորձեն զրպարտութեամբ միոյն
միւսին վարկն նուազեցնել, առանց
գիտնալու թէ՛ արժանաւորներն,
անմեղներն, ճշմարիտ ազգասէր-
ներն միշտ իրենց բարձրութեան
մէջ են և ողորմելի արարածներու
խուզոտ ձայնը անխտիր, ամենուն
համար, անխելի է: Ուրախալի է
մանաւանդ տեսնել որ հիմայ սկը-
սած ենդպրեմանքի(*) և կեդրոնակա-
նի աշակերտներէն սրտոտ երիտա-
սարդներ Ռուսիանայ վարժա-
րաններու պաշտօնէութեան կու-
չուիլ. մենք պիտի աշակցինք ա-
նոնց, պիտի խրախուսենք զիրենք,
զի՛ ասոնք յոյսեր կարծարծեն և
ասոնք պիտի ջանան ուրիշներու
քանդածն շինել, պատուելիներու
չը կրցածն և չը գիտցածն կատա-
րել և ոգեւորել հայ մանկութիւնն:

Վահրամ

Ֆոգչան

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՎԱՐԴԱՆԱՅ ՊԱՅՏԱՆՄԵՆ ՎՐԱՑ

(Շար. մեր նախընթաց քիւռէն)

Երբ ուշի ուշով ուսումնասի-
րենք Արշակունեաց հարստութեան
անկման պատճառները, և հետե-
ւինք իրաց բնական ընթացքին.
պիտի տեսնենք որ մեր ի վերեւ
յիշատակած և դասաւորած շար-
ժառիթներէն իւրաքանչիւրը ու-
նեցած է իր դերն ու ազդեցու-

(*) Մ. Խ. — Սակայն ասոնց մէջ ալ
երբեմն գէշ օրինակներ տուողներ գտ-
նուած են:

թիւնը: Ասոնց մէջ հայ եկեղեցականութեան քանի մը ներկայացուցիչներու առթած աղէտներն մանաւանդ ուշագրաւ են Արշակունեաց պատմագրութեան մէջ: Տրդատ, յետ դարձին ի Գրիստոնէութեան, լուսաւորչայ տան առանձին սեփականութիւն եղող ընդարձակ հողային կալուածներ և աւաններ նուիրելէ (ինչպէս թորդան, թիւ տես՝ Բիւզանդ Գ. Բ) վերջ, հին հեթանոսական մեհեռնից կալուածներուն վրայ, նոր օրինակ եկեղեցւոյ և մենաստանաց հողային մեծաքանակ կալուածներ աւելցնելով, եկեղեցին օթեց անբաւ հարստութեամբ: (տես Ագաթանգեղոս ՃԸ, ՃԹ և ՃԺԹ): Իր որդին խոսքով կոտակ, Մանուկանց և Որդանիններու բուն քաղաքները եկեղեցւոյ նուիրեց, (տես Բիւզանդ Գ. Գ) այսպիսով եկեղեցին այն աստիճանի հարստացաւ, որ Բիւզանդայ պատմածին նայելով, Սուրբ Ներսէսի ժամանակ լուսաւորչայ տան յատկացեալ գաւառները մինչև 15 ի բարձրացած են: Այսպէսով եկեղեցականութեան նիւթական հարստութիւնը այն աստիճանի հասած էր, որ կը գերազանցէր արքունական և նախարարական հարստութիւնը: Իրաց այս վիճակին մէջ բնական էր թէ՛ նիւթական և բարոյական կրկնակի ու ժերով զօրացած ու յղիացած եկեղեցականութիւնը եկամտից առատութենէն եկեղեցական և վանական ծովութեան մատնուելով, հրէշային ճիւղաւորներ պիտի առաքէր: Ինչպէս Սուրմակ, Բրկիչոյ, Շմուէլ և այլք: Բայց ասոնք չէին բաւականանար իրենց վայելած բարեաց և պաշտօնի առանձնաշնորհումներով: Կրօնական գործոց և լայնածաւալ փարչութեան հետ կուգէին իւրացնել և սեփականել նաեւ քաղաքական ներքին ու արտաքին գործոց ղեկավարութիւնը, և անշուշտ այս պարագաներէն դրդեալ էր, որ Արշա-

կայ Մարգարէտը կը գանդատէր Տրդատայ և Արշակունեաց տոհմէն, առարկելով թէ «զիս՝ Գրիստոնէական տեղիս կանանցահանդերձ մարդկան տուեալ է» (տես Բիւզանդ Գ. ԺԴ): Քաղաքական ներքին ու արտաքին խնդիրներու և կնճառաւ հարցերու մէջ կաթողիկոսը միշտ հաշտարար բանաճեացի դերը կը կատարէին, դատաստանական ամեն գործերու կը նախագահէին: Կրօնական համախմբումներու մէջ օրինագծուած կառնաց մէջ իսկ աշուոթիւն կը պահէին, և հակառակ քրիստոնէական ազատամիտ ոգւոյն ու վարդապետութեան, Աժ. տաճարին մէջ թագաւորին տեղ չի տալու չափ աններելի և անորակելի յանգեցում: Թիւնը կունենային: Այսպէս կը տեսնենք, որ Յուսիկ կաթողիկոսը, Տիրանի փեսան ու պաշտպանեալը, արգիլեց Տիրանայ եկեղեցի մտնել և այս պատճառաբարձեմ մեռաւ, ինչպէս կը պատմէ մեզ Բիւզանդ իր պատմութեան Գ. գրոց ԺԲ գլխուն մէջ: Բիւզանդ՝ Յուսիկ կաթողիկոսին մահուան պատճառը, Տիրանայ անուղղայ ընթացից պատճառաւ, Յուսիկ կաթողիկոսին կողմանէ եղած կշտամբանքը կը համարի: սակայն եթէ պատմութեան ընթացքին հետեւելով, մոտաւոր ընթացքով և ամենայն անաչառութեամբ հետազօտենք, պիտի գտնենք մի այլ լուրջ և բանաւոր պատճառ, որով Տիրան և Յուսիկ ո՛չ թէ գժտուեցան այլ՝ իրարու երգուեալ ու անողոք սոսխներ եղան: պատճառ մը որ մեծ մասամբ կը ծանրանայ Յուսիկ կաթողիկոսին վրայ, որ իր Տիրանէ տեսած այնչափ բարեաց ու պաշտպանութեան փոխարէն, Տիրանի իրաւացի և արդար գժտութեան համար յանդգնեցաւ վտարել զայն անյիշաւար Աժ. աղօթատեղիէն, ամենայն անպատկառութեամբ: Բիւզանդ մեզ կը պատմէ թէ՛ Տիրան իր թագաւորութենէն յա-

ռաջ կը սնուցանէր զՅուսիկ, և ա՛յլչափ սէր ու համարում կը տա՝ ծէր գէպ յայն, որ իր դուստրը անոր կնութեան տուաւ, սակայն Յուսիկ մի անգամ խեթ իր կնոջ մերձենալով, պատուեցաւ անկէ անկողնով, և Յուսիկն այս ընթացքէն էր, որ արքայադուստրը վաղահաս մահուամբ մեռաւ ծաղիկ հասակի մէջ, իր սրտին ցաւէն գուցէ: (տես Բիւզանդ Գ. Ե) ահա ըստ մեզ աւելի պատմական, տրամաբանական և բանաւոր է ընդունիլ թէ՛ Տիրանայ և Յուսիկան միջեւ գոյութիւն ունեցող գժտութեան մի միակ պատճառը Յուսիկն այս դատապարտելի ընթացքն է: Ընթացք մը զոր կը ջանայ արդարացնել մեր երկիւղած և միամիտ պատմիչը՝ Բիւզանդ, Աստուածային տեսիլան մը վերագրելով, Յուսիկն ամուսնական պարտքերէ հրաժարելուն պատճառը: այս ծիծառ ջատագովականին պատասխանել իսկ հարկ չենք համարի: Խոսքովու յաջորդները սակայն եկեղեցականաց այս անսանձ ուղղութեան մէջ, արքունական տան և իշխանութեան վաղահաս և մօտալուտ անկումը նախատեսելով, ուղեցին չափաւորել և վերջ մը առ թէ՛ եկեղեցականաց և թէ՛ նախարարաց ունեց անորակելի ընթացքին: ասոր համար էր որ շատ մը ապստամբ ցեղեր սըրախողխող եղան, իսկ ոմանք բոլորովին ազգատուեցան: Այսպէս Տրդատայ թողտուութեամբ Սըղկանեաց ցեղը իսպառ ջնջուեցաւ, (տես խոր. Բ. ԺԴ) խոսքով կուտագի հրամանաւ Մանաւադեան, Որդանեան, Բզնունեաց և Աղձնեաց ցեղերը ո՛չնչացան, (տես Բիւզանդ Գ. Դ. խորեանցի Գ. Բ. Բիւզ. Գ. Ը) Տիրանայ հրամանաւ Ռշտունեաց և Արծրունեաց ցեղերը բնաջինջ եղան, (տես Բիւզանդ Գ. ԺԸ) իսկ Արշակայ հրամանաւ կամ սարականացը ջնջուեցաւ (տես՝ Բիւզանդ Գ. ԻԹ խորեանցի Գ. ԼԱ): Խոսքովու յաջորդաց հեռա-

տեսութեան արգիւնքը եղող այս ուղղութիւնը բնական էր թէ՛ եկեղեցական դասուն և նախարարական տանց մէջ՝ հակակրօնութիւն և ատելութիւն յառաջ պիտի բերէր: և այս է պատճառը, որ մեր տոհմային պատմագրութեան մէջ այս քաղաքականութեան հետեւող Արշակունի թագաւորաց նկատմամբ ծայրայեղ հակակրօնութեամբ և ատելութեամբ խօսուած ու գրուած է մեր պատմագիրներէն: չափազանցուելով և շատ անգամ ալ յերկրորդելով նոյն թագաւորաց վերագրուած թերութիւնները, Այս բնական էր: որովհետեւ մեր մատենագիրներն այն և յետագայ դարուց մէջ ալ ընդհանրապէս եկեղեցասէր լինելով, ասոնք հաշտ չը պիտի նայէին Արշակունի հեռատես թագաւորաց այս ընթացքին, և պիտի ջանային առիթներ որոնել արատաւորելու և վարկաբեկ ընելու գանձք: և այս կը լինէր այնպիսի դարու մը մէջ, ուր ուսումն ու զարգացումը միմիայն եկեղեցականաց արտօնեալ առանձնաշնորհումն էր, և լոյսը բանտարկուած՝ վանական ու խոնաւ խուցիւրու մէջ:

Արշակունի Կարապետեան
(Շարունակելի)

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Տէր խմբագիր

Ձեր 26 թիւ թերթին մէջ «Կրկնա-մուսնութիւն» վերնագրով խմբագրական մը կարգացի, որուն մէջ կը տեսնուի թէ սխալ տեղեկութիւն տրուած է ձեզ: Մշտն Աւրան գիւղացի Մանուկ Յարութիւնեանի պատկը հրամանաւ Արթ. Տ. Մարտիրոս առագ քահանային և հոգաբարձութեան գիտութեամբ եւ արտօնագրով կատարեցի, ինչեալ քահանային վերադարձին Ս. Երուսաղէմէ կրնայ ստուգուիլ:

Տեղւոյս Ս. Եկեղեցւոյ մէջ պաշտօնաւարութեան միջոցին հարիւրի չափ ամուսնութիւններ կատարուեցան, որոնց մեծագոյն մասը 4 վկաներով կար-

ԲՈՒՆՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԱՅՑ ԿԵԱՆՔԷ ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Բ.

Յովհաննէս աղան որ քաղաքի՝ համեմատութեան հետ էր, վերի թաղի բարեկեցիկներու դատակարարին Տիւնից երկրքը հասած աստիճանի քովը եղողներուն հարցում մը ըրաւ որ, ընդհանուր պողտութի մէջ խղճուեցաւ: «Վահրամ մը ո՛ր է այսօր»: Ինք ըսաւ ինք իմացաւ այս նախադասութիւնը:

Մեր ակնարկած անձը, քառասունը հինգ տարեկանի մօտ, աղէքէկ մաղ ու մօրուսով, թխաղէմ սուր նայուածքով, չափաւոր հասակով մէկն էր: Մարգարենց թաղը կը բնակէր ինքը: Բարիի համբաւ կը կրէր: Իրացնէ ալ իր անարդար մէկ գործը լուծած չէր: Թէպէտ վաշխառութիւն կընէր, օրինականէն քիչ վեր տոկոսով կը գոհանար,

ասոր համար իր յաճախորդները վստահութեամբ կը գիւնէին իրեն: Եւ նոյն իսկ կըսէին թէ զրաւ կամ երաշխաւոր տալու կարողութիւն չունեցող ազգակիցներու եւ օտարազգիներու կօգնէր, բարիք անգամ կընէր, բաւական է որ անոնց պատուաւորութեան եւ գործունէութեան մասին հաւատք կազմած ըլլար: Չափաւոր ուսում առած, ընթացիկ կերպով կը խօսէր հայերէն, թուրքերէն, գործին բերումով վարժ հաշուագէտ մ'էր: Համեստ նիւթական պայմաններու մէջ ծնած եւ ապրած քանակէնիւ միայն անձանցիւր աշխատութեամբ աշխատած էր առեւտրական աշխարհի մէջ պատուաւոր եւ ապահով դիրք մը ստեղծել իրեն համար: Անոր գործունէութիւնը Ակնցի մայրերու բերին մէջ իրենց զաւակներուն իբր օրինակ կը ծառայէր:

Յովհաննէս աղան Վահրամի մը մասին հարցում ըրած էր, ինչպէս տեսնուի: Վահրամը քաղաքին ամենէն զարգացած, մաքուր բարոյականի տէր, խե-

լացի աշխատասէր քանակներու տարեկան մի երիտասարդ էր: Գաղաքը առեղջ կը գուրգուրար անոր վրայ, երկու թաղն ալ հաւասարապէս: Ինքը փերեղակ Յովսէփի անդրանիկ զաւակն էր: վարի թաղը կը բնակէին, Գուլումէնց փողոցը: Իր ուսումը առած էր տեղւոյ վարժարանին մէջ: մայրենի լիզուէն զատ ինքնօգնութիւնով սուսած էր գրիթէ, բաւական աշուղ կերպով թուրքերէն: Ֆռանսերէն: Հմուտ էր Ազգ. պատմութեան եւ հնախօսութեան: քանի քանի անգամներ պաշտօնի հրաւիրուած էր տեղին եւ շրջականներու ազգային վարժարաններուն մէջ: Բայց ինքը ամէն անգամ մերժած էր այդ առաջարկները: Եւ կը սեպէր հրաժարիլ խոստացուած գոհացուցիչ ամսականներէն: Կենալ իրեն ծնողավայր քաղաքին մէջ չափաւոր վաստկիլ առեւտրական արարեցի մէջ, անկախ ազգային անհատ մը ըլլալ եւ այդ ձեւին տակ օգտակար դառնալ համայնքին ուրուն կը պատկանէր: Գէթ այն աստիճանի մը պատմութիւնը կըսէի աս էր

իրեն համոզումը: Նոյնպէս իր կէտն էր պատկանէր տեղւոյն հայ հասարակութեան մէջ առաջ բերել, կարողութեան ներածին չափով, շրջափոխութիւն մը ազգային հասարակական կեանքին մէջ: Կրթական դործը բարեյաջող պայմաններու մէջ զնելը կը գրաւէր գլխաւորաբար իր ուշը: «մեր ձգտած շրջափոխութիւնը ձեռք բերելու համար, ունեցած նիւթական ու բարոյական ուժերնու քանակով պարտաւոր ենք մասնաւոր կերպով հսկել կրթական գործի անսպաւաք, կարելի առաջդիմութեանը, կըսէր ինք, ասով է որ պիտի կրնանք առաջ բերել երիտասարդութիւն մը ներկայիսնէն եւ նախորդինէն շատ տարբեր հոգեբանական պայմաններու տակ:»

Վահրամ Յովհաննէս աղայի քով կաշխատէր: զաւակին պէս սիրելի էր անոր: միշտ քաղաքը կը կենար: Կը պատահէր որ իր տէրը առեւտրական գործով հեռանար քաղաքէն: այն աստիճանի ինչ Վահրամի ձեռքը կը մնար: Յովհաննէս աղա վստահ անոր ուղղա-

գաղութեան. իմ գիտցածս եւ համոզումս այն է որ սոյն կարգադրութիւնը այցելու հովիւ վարդապետներու տնօրինութեամբ եղած է որ՝ ի հարկին պաշտօնական քննութեամբ յայտնուելով, խնդիրը պիտի լուսաբանուի, այն ատեն ամօթով պիտի մնան ամեն անոնք, որոնք սխալ տեղեկութիւն կուտան լրագրաց, ուստի ասչափ բաւ համարելով, մնամ աղօթաբար: (*)

Գեորգ Բնկ. Հիւսիսեղեան

Թ. Բագարճը 3/15 Ապրիլ 99
Ռուսոնքէն հոս զրկուած (հայրենապէր երիտասարդներ) ոտորագրութեամբ յայտարարութեանէն՝ որ հրաւեր կը կարգար փութով օգնութեան հասնիլ զգործաւ Ձէյթունի, ուր մեր քաջարի եղբայրները սովին անազորոյն ճիրաններուն տակ կը հեծնեն, տեղւոյս ողգայինք շատ զգածուելով հանգանակութիւն ընել որոշեցին: Ուստի անմիջապէս յանձնաժողով մը կազմուեցաւ հետեւեալ յանձնադրութիւններէ. Տեառք Դիտնէս Գէորգեան, Մաքսուտ Պարտիզեան, Պողոս Թղիսեան, Թադէոս Մ. Նիկողոսեան եւ Հայրապետ Յարութիւնեան որոնք ազգասիրաբար աշխատեցան եւ հանգանակեցին 307.35 ֆր. տեղւոյս ժողովուրդը որ թուով շատ քիչ եւ մեծ մասամբ հսկաժ գասուն կը պատկանին սիրով եւ առատապէս նպաստեցին:

(*) Եկեղեցւոյ ուրիշ պաշտօնականներէ իմացած ենք թէ Տ. Գէորգ քահանային պատկազրութիւնը կատարած օրը Տէր Մարտիրոս հայրը Պաշտօն կազմուեցաւ: Հոգաբարձուներն ալ կը յայտարարեն թէ իրենք ո եւ է արտօնագիր կամ հրաման տուած չեն. եւ արդէն այդ իրենց ձեռնհասութեան չի վերաբերի: Եւ տէր Մարտիրոս հայրը չէր կարող այդ կերպ սպօրէն հրաման մը տալ, քանի որ ինք Պատրիարքարան հարցուցած էր եւ պատասխանին կըսպասէր:

Արդէն մենք ըսած ենք ու կը կրկնենք թէ այնքու հովիւներու եւ թագապետութեանց կողմէ այդ տեսակ պաշտօնական որոշման մը արձանագրութիւնը չի կայ, եւ չէր ալ կարելի ըլլալ, քանի որ Եկեղեցւոյ օրէնքը եւ Պատրիարքարանի այս մասին զրկած հրահանգները բացորոշ են: Հետեւաբար պատասխանատուութիւնը միայն եւ միայն պատկազր քահանային վրայ կը ծանրանայ:

մտութեանը եւ գործունէութեանը վերայ իր բացակայութեան ատեն առեւտրական գործողութիւններ ընելու արտօնութիւն տուած էր անոր. Վահրամ ալ Յովհաննէս աղայի քաջակայութեան տալով վերին աստիճանի աշխուրջ ու շաղկապութիւն կը դարցնէր իր գործելու եղանակին վրայ եւ այս էր պատճառը որ տէրը վերագործին գործերու կանոնադրութիւնը տեսնելով, գոհունակութեան մայրով մը «ապրիս տղաս» կըսէր:

Վահրամ ամիսը երէք ոսկի կը ստանար. ըսինք թէ տարբեր չըջանակի մէջ, տարբեր զբաղումով ասոր երկպառակը կրնար ստանալ. սակայն ինքը ապրիլ ընելով միայն Նիւթական շահ ընել, անձնական զիրքը ապահովել չէր հասկնար ան ալ վերջին երեսուն տարինեւ ընթացքին մէջ առաջ եկած այն հայ երիտասարդներու դասակարգէն էր որ ազգային նեւաւոր նըպատակ ունեցան, առ այն ձգտեցան հողով մարմնով. Բօթաբէնկօի Գիրիին պէս գերադաս կը համարէր համեստ

Այս հայրենասիրական պարտականութեան հանդէպ կարելի չէր որ գեղեցիկ սեռն ալ անտարբեր մնար. անոնք ալ իրենցմէ կազմած էին յանձնաժողով մը Տիկնայք. Մ. Պարտիզեան, Մարիամ եւ Թագուհի Կ. Յարութիւնեան որոնք նոյնպէս եռանդով աշխատած էին եւ 85 ֆր. հաւաքած: Կը յուսացուի որ 20 նարուղէնի հասնիլ ամբողջ գումարը որն որ, ընդ փոթ պիտի գրկուի Ուէսթմինիսթրի դքսին որ զայն իր նպատակին շուտով Ձէյթուն հասցնէ:

Երեսուցէ միսթարական է մեր վիճակը, այսչափ մօտ ենք Ֆիլիպէի ու չենք վարակուած, անոնց վարդապետական ու կուսակցական ակտէն: Առիթը չէ՞ յիշեցնելու Ֆիլիպէի ազգայնոց, որ գէթ Թ. Բագարճը պիտի օրինակ առնեն:

Արտաւաճ Զահրիկեան

Մեր այն փոքրաթիւ բաժանորդները որք ո եւ է պատճառաւ տակաւին անցեալ տարիէ մեզ պարտք ունին, թող հաճին մինչեւ ապրիլ 20 իրենց հաշիւն մաքրիլ. հակառակ պարագային պիտի պարտաւորուին իրենց ալ թիւթ չի զրկել, առանց դադարելու մեր առնելիքը պահանջել:

ԼՐԱՔԱՂ

Միշտ նախորդ թիւով, թուրքերէն բաժնին մէջ, իմացուցած էինք Պոլսոյ վարչական երկու ժողովներուն պատճառաբանութեամբ հրաժարած լինելն: Նոյնը կը հաստատեն Կ. Պոլսոյ թերթերն ալ, բայց աւելի ծածկ կերպով: Արեւելք ապրիլ 3 թիւով այս մասին միայն հետեւեալ տողերը կը նուիրէ.

«Որքան ժողովը գումարուեցաւ երկկ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր եւ անդամակցութեամբ Տատեան Յարութիւն փաշայի:

«Ժողովը շարունակեց իր խորհրդակցութիւնները եկեղեցական-յարաքերական խնդրոց վրայ եւ որոշեց Բ. Դրան թագրի մատուցանիլ՝ անոնց կարգադրութեանը համար:

«Ժողովը յայտարարեց թէ լրացած է արդէն իր պաշտօնավարութեան օրը:

իր վիճակի մէջ գտնուող ընկերութիւնը՝ տարբեր կեդրոնի մը հասուն, զարգացած կարծուած հասարակութեանէն:

Երեք տարի իր շուրջը համախմբելով տանաչորսի չափ երիտասարդներ, կողմած էր «Ուսումնասիրող ընկերութիւն» մը, որոյ նպատակն էր նպաստել աղքատիկ ուսանողներու, աշխատիլ լեցնելու դպրոցական պիւտճէին պակասը ի թէ երբեք մնար. հակառակ պարագային ի թէ այդ բացը չը մնար՝ յաւելեալ հասոյթով դպրոցական պիւտանի առարկաներ պիտի գնուէին:

Գաղաքին մէջ ամենէն աւելի լսուած անունը իրենն էր. եւ անոնք որ թուականէս մինչեւ տաս տարի առաջ առիթ ունեցած են Ակնը այցելելու, անպատճառ իր բարի համբաւը լսած պիտի ըլլան: Հայ, օտարազգի անցորդ-զբօսաշրջիկ զինքը կը գտնէին վերջապէս պահանջած տեղեկագրական ծանօթութիւններուն լիակատար բաւականութիւնը ստանալու համար. եւ տեսնելու բան էր, ինչպէս երիտասարդ Վահրամը եռանդաւոր կը յան-

նական չըջանէր (*), եւ խնդրեց Ս. Նախագահէն ի գործ գնել ըստ օրինի պէտք եղած միջոցները նորոգ ընտրութիւն կատարելու համար:

Բիւզանդիոն ալ կըսէ թէ խառն ժողովոյ երեկի նիստը սովորապէս կանէն աւելի հանդիսաւոր եղաւ:

Արեւելք ապրիլ 5 թիւով նաեւ հետեւեալ կը գրէ.

«Ս. Պատրիարք Հօր անօրէնութեամբ, վարչական բոլոր ժողովներն ու տեսուչ խորհուրդները Ձատկական տներուն առթիւ, դպրեցուցած են իրենց նիստերը: Նպաստեց Յանձնաժողովը միայն վաղը պիտի գումարուի, կարեւոր աշխատութիւններ ունենալուն համար:»

— Տիվրիկի գիւղերէն Պատրիարքարան հասած գրութիւնները տեղւոյն ազգայիններուն կարօտ վիճակը կը յայտնեն եւ նպաստ կը խնդրեն:

— Ռոտոսգոյի Առաջնորդ Տ. Յովսէփ Ծ. Վ. Այվազեանի, Կե. սարիոյ Առաջն. Տ. Տրդատ Ծ. Վ. Պալեանի, Պիլիծիկի Առաջն. Տ. Մովսէս Ծ. Վ. Կէօմարեկեանի եւ Պրեսայի Առաջ. Տ. Յովհաննէս Ծ. Վ. Արշարունիի հրահանգ տրուեցաւ Պատրիարքարանէ, որ պէս զի Ս. Ձատկէն վերջ պատրաստուին ուղեւորելու համար Էլմիածին եպիսկոպոսական աստիճան ընդունելու:

— Ամբրիկեան միսիօնար Մր. Քօլ Բաղէշի 300 կարօտեալներու մէկ քանի օր հաց բաշխեց է:

— Պօթուշանի ազգայինները խնդրեցին Պատրիարքարանէ որ Տ. Աթանաս քէնյի ներուս շէնարհուի:

— Արսէն Վ. Վեհունի Բարիկ հասեր եւ այն տեղ Գէորգ Եպիսկիւթիւնեան Սուլալայի հայոց եկեղեցւոյն քարոզիչ կարգեր է գալն. Հաւանօրէն այժմ Արսէն վարդապետ իր նոր պաշտօնատեղին հասած է:

— Վանայ այցելու հովիւ Տ. Ներսէս եպիսկոպոսի պաշտօնին վերաբերեալ թուղթերը դեռ հինգչաքթի օր Պատրիարքարանէ

ձանձէր անցորդ-զբօսաշրջիկին՝ տեղական-ազգաբնական հոծ տեղեկութիւններ, երբեմն ալ բանաստեղծական սըրտոտ շեշտերով անմահացնելով Ակնը եւ զայն պարուրող դեղինիկ լեռնաշղթան ու Եփրատը որոյ Գարատու ճիւղը քաղաքին արեւելք-հարաւ քերելով կը անցնի միօրինակ փրփրազգ խուլ մընչիւնով, ինչպէս կը գովէր տեղացի հայոյ անմահ ընդունակութիւնները, որով աղքատութիւնը գրեթէ գոյութիւն չունէր, եւ գրեթէ Ակնի հայութիւնը կազմող ամբողջ ընտանիքները բարեկեցիկ էին: Անցորդ. զբօսաշրջիկին կարելի չէր չը թրջուած աչքով թողուլ, հեռանալ այս երիտասարդէն որուն մէջ խօսողը բարի սիրտ մը, սգուն հոգի մը, հայրենաստեղծ զգացումներ կրնային ըլլալ:

Երբ իր օրական զբաղումները վերջանային, տեղին ուսուցիչները եւ ուրիշ երիտասարդ բարեկամները արդէն իրեն կը սպասէին խօսելու, օգտակար ձեռնարկներու մասին խորհելու, վիճաբանելու եւ կարծիք հարցնելու հա-

յանձնուած են Տ. Վահրիճ վարդապետին, որ պիտի ընկերանայ Ասլանեան Սրբազանի: Մինչդեռ Բիւզանդիոն յանրապետ յարձակումներ կընէր Ս. Ասլանեանի յապաղելու մասին: Մարգը պաշտօնական թուղթերը առանց իր հետ ունենալու սէր կրնար երթալ:

— Հայաստանի սովելոց համար անցեալ շաբթու Պատրիարքարանի զրկուած նպաստներ:

Ռուսմանիոյ Օսթրով քաղաքի ազգայիններէն 160 ֆրանկ:

Պաթուսի ազգայիններէն 10 օսմ. ոսկի: ասոնք տարեկան 5 ոսկի ալ սահմանած են վարագայ որբանոցին մէջ որը մը դաստիարակելու համար:

Ռուսիոյ գոլէճի ուսանողներէն 25 օսմ. ոսկի:

Իսկի-չէհիլէ 5 ոսկի հաւաքուած:

Գահիրէի մէջ թատերական ներկայացումէ մը գոյացած 5 ոսկին Պատրիարքարան հասած է:

Չորուի ազգայիններէ 523 զրչ. Սկիւտարի ազգայնոց նուիրատուութիւններէն 4380 զրչ. թիւ հաշիւ գումար մը Ալէքսանդրեան Սրբազանի միջոցաւ յանձնուած է Պատրիարքին:

— Ռուս կառավարութիւնը հրահանգով մը Կովկասի հայոց բարեգործական ընկերութիւնները նոր խտտութեանց եւ սեղմումներու կենթարկէ: Հայ կրօնաւորաց եւ օտար հպատակաց մասնակցութիւնը կարգիլէ. նաեւ քաղաք մը ուրիշ քաղաքաց բարեգործական հաստատութեանց հետ կապ չի պիտի ունենայ. այնպէս որ ո եւ է անունի տակ կազմուած ընկերութեան մը գործառնութեան չըջանալով տեղւոյն աղքատները խնամելէ անգին չի պիտի անցնի. ընկերութեանց բոլոր թղթակցութիւնները եւ հաշուակալութիւնները ուսներէն պիտի կատարուին, կառավարութեան վերաքննութիւնը դիւրացնելու համար. եւ ընկերութիւնները ընդհանուր ժողով գումարելու համար պարտին կառավարութեան թոյլտուութիւնը ստանալ, ի հարկին կառավարական պաշտօնեայ մըն ալ ներկայ պիտի գտնուի գումարմանց:

մար: Տեսնելու բան էր ինչպէս այդ քսաներկամեայ երիտասարդը որպիսի համեստութեամբ, պարզութեամբ կը պատասխանէր իրենց. «մեզ կը կաթէր շուրթերէն» ինչպէս կըսէին ընկերները:

Հայրը եւ մայրը տիկին Հովսիմէ կը դողային իրենց զաւակին վրայ, հաւատար կերպով երկու փոքրիկ եղբայրները եւ քոյրը: Անոնց ամենուն փառքը, հպարտութիւնն էր ան: Իր Յովհաննէս աղայէ ստացած աշխատութեան փոխարէնը եղող վարձքին կարեւոր մէկ մասը տունի եւ իր եղբայրներուն պէտքերն կը յատկացնէր. երջանիկ էր տնեցին ամեն կերպով, որովհետեւ հօր եւ որդիի անխաղախ աշխատութեան վարձատրութիւնը եղող վաստակը պատշաճաբար ամբողջ ընտանիքին բարեկեցութեանը կը ծառայէր:

Դ. Կամսարական
Շարունակելի

ՌՈՒՍԻԱ ՎԵ ԻՆԿԻԼԹԵՐԱ

Մօրնիկն Բօսքըն վերտիկի մա-
լիւմաթա պինան, ինկիլիզ վե
Րուս հիւքիւմէթլերի պէյնիւտէ
կերկիւնիք հասըլ իտէպիւնէք մե-
սէլէլերի հալլ իթմէք պապընտ
պու սըրա միւզէքերէլէր ճերէյան
իթմէքտէ տիր: Թաճիթը միւզէքե-
րէտէ պուլընան մէսէլէլերին պաշ-
լընալարը շիմտիլիք աթիտէլիլէր
իմիշ:

- 1) Գորէա մէսէլէսի:
- 2) Չինի Ճաքոնիա վե Ալման-
իայա գարշը մուհաֆազա իթմէք:
- 3) Չին շըմէլտըֆէլլերին մէսէ-
լէսի:
- 4) Չինտէ Էվրոֆալըրար իսքեան
իթմիրմէք:
- 5) Աֆղանիստանըն սինորլարընը
թալին իթմէք (Րուսիա պուրաւտա
ինկիլիզ լեւէսիլինէ նիհայէթ վէր-
մէք արզու իտէր):
- 6) Աճէմիսթանըն էճիէպի լեւէ-
սիլինտէն զուրթարմազ:
- 7) Սիւրէանըն Մըսըր կիպի ին-
կիլիզլէրտէն զապթ օլընմումսը:
- 8) Կիրիտի էճնէպի լեւէսիլին-
թընտան պիւլիւն պիւլիւնէ լեւ-
լաւ իթմէք:
- 9) Հապէշիսթանըն սէրպէստիլէ-
թի լեւմէսիլին մուհաֆազա ու
իպգա էլլէմէք, վե Մըսըր իլէ օ-
լան սինոր մէսէլէլերին հալլ ու
թալին իթմէք:

Շիմտիլիք միւզէքերէլէր իշպու
9 մատտէլէր իւզերինէ ճէրէյան ի-
տէր իմիշ իսէտէ ինկիլիզ վե Րուս
տէվլէթլերի պէյնիւտէ սէպէպի
խուրումէթ օլապիլէնէք հէր պիր
մէսէլէլի հալլ իթմիշ օլմազ իշիւն
Շարք մէսէլէլերին տօլայը աւ-
խի միւզէքերէլէր կիրմէլէր լազըմ
կէլէնէք տիր:

ՍԹԱՆՊՈԼՏԱՆ

Բէսքեր Լօյտ նամ կ սգէթանըն
Սթանպօլ մուխպիրի Գուրպան
Պարամը միւսսիպէթի իլէ զուպ-
թիլէլերին Սթանպօլտա պիր լեւ-
զըմ կէնն լեւրքլէրի տէրտէթ
իթմիշ օլմալարընտան պահս իթ-
տիքտէն սօնրա, էրմէնիլէրտէն
տօլայը աթիտէքի մալիւմաթը
վէրմիշ տիր:

«Էրմէնիլէրէ գարշը տախի բօ-
լիսլէր պէնէրիկսիլ լեւէպպիւ-
սաթա պաշլատըրար Սօն կիւնլէրտէ
բօլիս տէնէթլէրի քիթապը տիր-
քեանլարընա կիտուպ, քիլիսէ քի-
թապլարըն սաթըլմայաճաղըն լեւ-
պիհ իթմիլէր: Իշպու լեւէպիհ
խառն ժողովըն մէճլիստէ պուլըն-
տըղը էսնատէ Պատրիարքա խա-
պէր վէրաիլէր: Պատրիարք տէ-
րագապ Սէրայա կիթտի վե իզա-
հաթ իսթէտի իսէտէ, օ Եօլտա
պիր էմիրտէն մալիւմաթլարըն օլ-
մատըղըն պիլտիրտիլէր: Պատ-
րիարք ճէվապէն՝ էկէր օ Եօլտա
պիր շէյ զուհուր իտէնէք օլուր

իսէ պիւլիւն քիլիսէլէրի գաւա-
տաճաղըն պէյան էլլէտիր:

«Պատրիարքըն պու լեւէսիտա-
թը լեւէսիտիլ գալմատը: պիրա
Չատիկ միւսսիպէթի իլէ էհալի-
տէ ֆէվզէլատէ պիր հէյէնն հա-
սըլ իտէպիլէնէք իտիր: Ղայրը բօ-
լիս մէմուրլարը պիր տահա քի-
թապըլարըն սըզըլտըրաւմատըլար:

«Հիւքիւմէթ Օրադոյցլարտան
տախի Սուրբլարըն վե էրմէնի
Գրալլարըն իսմիլի սիլտիրմէք իս-
թէմիշ իտիր: մուհիպի իսթիհլա
պու լեւէպէ մուգապիլ՝ Գօրանտա
տախի օ Եօլտա լեւէպէտտիլաթ
իթմէք լազըմ օլաճաղընը Պատ-
րիարք պիլտիրմիշ տիր: ()

«Պապը զապթիլէ վազիֆէսին-
տէն խարիճ իշլէրէ միւստիլիլէ
իտուպ տէ, տալը քէնտի վազիֆէ-
լէրինի ունուլթմազտա տըր: Նե-
թէքիւմ, կէշէն կիւն Սուլթանըն
Կալէլլէրինտէն թալիլ պէյ՝ պան-
գէր Թաշնիս Սուրբիս էֆէնտի-
տէն 200 լիրա գաւաճազ իշիւն, օնըն
իւզէրինէ իթիլիս աթմը քի՝ Ղա-
նի պէյի էօլտիլմիշ օլան Հաֆըզ
բաշայը սազլամըն տէյիւ: Էրմէնի
պանգէր՝ Հաֆըզ բաշայ իլէ տալա
մէօրիւշմէմիշ օլտըղընը հէր նէ
գատար իֆատէ իթտի իսէտէ, աւ-
տատամտը, թալիլ պէյին լեւազ-
լիքինէ գարշը Պապը զապթիլէյի
վէրտիկի իսթիտալար սէմէրէսիլ
գալտը: Ղիրա պու արնալուտ թա-
լիլ հէր նէ տէ Կաւար իսէ քէնտի
միլլէթտալլարընտան պէօյիւք մէ-
մուրլարըն հիմայէսի ալթընտա օլ-
մաղլէ էլլէտիկի խապիսիլք քէն-
տիսինէ քեար գալմազտա տըր: վե
աշըգտան տախի սէօյլէյօր քի
«Պապը զապթիլէյին» սայէի շա-
հանէտէն՝ պանա գարշը ապու լեւ-
էսիլի օլմազ:»

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Սապըզ վիւքէյա ըյիսի Մ.
Սթօյիլօֆ Կազընէն էճրա օլընա-
ճազ ինթիլսապլարտան տօլայը
շէհիլլէրի կէզմէքտէ օլտըղը կի-
պի, էվլէլէրի կիւն Պուրկազ վա-
բօրը իլէ իսքէլէմիլէ չըգտը: Մէր-
գուլմըն լեւաֆտարլարը ֆայլօն-
լարըն գարշըլմալընը ըտը: ֆա-
գաթ Մ. Սթօյիլօֆ ֆայլօնա օ.
թուրուր օրթուրմազ իսքէլէ պա-
շընտա լեւալանմըն օլան էհալի
«տօլու, լեւրանի, վաղապօնտի»
սէտալարըն վէլլէլէլէր գալտըրտը-
լար, պուլնարտան մատաա կազ
լեւէնէքէլէրի վե լեւտի լեւըրգ-
լարը ֆայլօնըն էօնիւնէ վե ար-
գասընա աթմայա պաշլատըլար:
Էհալինին պու նիւմայիշի բէք մի-
նասիպէթսիլ իտիր: Պուլտան 4-5
սէնէ մուգատտէթ լեւքըրար պուլէհա-
լի՝ Սթանպօլլօֆն տիւշմէսի ագի-
պինտէ, մէզըլէր իսքէլէնին իւզէ-
րինտէ Մ. Սթօյիլօֆը բէք լեւա-
թանալը սուրէթտէ գապուլ իթմիշ
վե ձուրա նիտալարըն իլէ էլլէր վե
օմուլլար իւզէրինտէ աւը կէզտիր

միշ իտիր: Նէ՝ լեւէպէտտիլաթ վե
նէ՝ հէյէնն: . . .

Էհալի օլ ագշամ լեւքըրար սօ-
գապլարը կէզէրէք, Մ. Սթօյիլօ-
ֆըն լեւաթ իսքէքտէ օլտըղը սա-
լօնըն էօնիւնէ կիտուպ, զալէթ
բաթըրլընը նիւմայիշլէր իճրա
իթտի, պիր գաշ ճալար գըրտը
վե իշլէրիլէ հիւճու իթմէք իսթէ-
տի իսէտէ ժանտարմալար գըլըն-
լարըն չէքուպ էհալիլ իշլէրիլէ կիր-
մէքտէն մէնն իթտիլէր: Էրթէսի
կիւնիւ Մ. Սթօյիլօֆ չըմէնտըֆէ-
րէ բագիպ օլաճաղըն էսնատէ լեւք-
րար օ Եօլտա չիւքին նիւմայիշալթ
ուզըրտը:

—Տիւն ագշամ տիւքըրաւ բար-
թիսինին ըյիսի Մ. Գարապէլօֆ
վալնայա վասըլ օլտու:

Թըրնօլա Մէտրօպօլիտի Տէր
Գլիմէնթ Սօֆիա պուլկար սինօդը-
նա ըյիսի նասպ օլընմըն տըր:

—Շէհիլիլ պէլէտիլէ ըյիսիլ ու-
ազալարըն մէմուրիլէթտէն լեւաթ
օլընտըլար, վե պուլնարըն Ելլինէ
Բատալալօֆ բարթիսինէ մէնուպ
իւշ զալթտան միւլթէլէքիլ պիր գօ-
միսիօն մուվազաթէն լեւային օլըն-
տը:

ՄԻԻԹԵՆԵՎ ՎԻՅԷ

Սընալուտ պէյլէրին իրէքտէ
սիւհէ է ճէվապէնէ լեւէնէմիւ իթ-
մէքտէ վե իշլէրիլաթ սաքէրի
թօֆլանմազտա օլտըղլարըն խու-
ռուսի լեւէկրաֆլար պիլտիրիօր-
լար:

—Նօվիկրալը 17 Եաշընտա
Եուվան Մտըտն իսմինտէ պիր
կէնն նէվիճատ պիր լեւէքէնիլ իհ-
տաա իթիլիշ օլմաղլէ, լեւէրիւպէ-
սինի իճրա իթմէք իշիւն վիէննա-
յա չաղըրըմըն տըր: պաւ Ելլինի
լեւէքէնիլ 15 տագիգա զարֆընտա
6500 աթէշ իտէր վե 1-6 ֆիշէնկ
պիրտէն տօլար ըմըն:

—Կէշէլլէրտէ Կազընը օլտըղը-
մըզ իւզրէ, Րուսիանըն պազըն է-
յալէթլէրինտէ էլան գըլըրգ տէ-
վամ էլլէմէքտէ վե խասթալըզ
հիւքմ իթմէքտէ տիր: Կարմիր
խաշ չիւքէթի էզհէրէհիլէթ ֆէ-
տաքէտարանէ Կարտըմա գօշմազ-
տա վե մէմուրլար իսնէ Եօլաճազ-
տա իսէլէրտէ իշլէրիլաճ պէօյիւք
օլտըղընտան սէֆալէթ էլան տէ-
վամ իթմէքտէ տիր:

—Ամէրիգատան 14000 սաքէր
վե հարպ լեվազիմաթը հաղըրլան-
մազտա օլուպ, ժէնէրալ Օթիսին
օրտուսընա իլալէ օլմազ իշիւն ա-
ճէլէ Մանիլայա Եօլանըլաճազ
տըր:

—Սթանպօլտա Պապը զապ-
թիլէտէ իսթիլթազ մէճլիսի ըյիլի-
սի Հիւսնի պէյ Րուհըն մէքընընը
շէլթանլար էլինէ լեւէլիւմ էլլէմիշ
տիր: պու խապիս Էրմէնի վուգու-
աթլարըն էսնալընա Եիւզլէրէն
միլլէթտալլարընը իսքէլէլէր
վէրմիշ վե մահապիսանէ տէրուլին-
տէ սօքալար ալթընտա էօլտիւր:

միշ տիր:

—Աճէմիսթանտան կէշէլլար ա-
շիլէթիլինտէն 4,000 ֆամիլիա ա-
ճէմ մուհաճիլլէր Պալտաա վիւա-
յէթինէ նագլ օլընմըլար:

—Քէշա՝ Կապիկապիտան պիր
լեւազըմ չէրքէլլէր Ելլինտէն ըՍ-
թանպօլա հիւքէթ իթմիշլէր:

—Թէսալիտա Ուլիպուտ տաղը
իւզէրինտէ Եուլանիսթան սինօրը-
նա Եազըն, Րուս չէթլէլէրի լեւրք
սաքէրէրի իլէ վուրուշմըլար: հէր
իքի լեւաֆտան լեւէլէթիլաթ օլ-
մըլ տըր:

—Կէշէլլէրտէ վեֆաթ իտէն
Պարոն Հիւշին գէվէսիլին սէրվէթի
պիլ հէսապ 620 միլիոն ֆրանգա
պալիլ օլմըն տըր:

—Թէրքի սիւհէ գօնֆէրանսը-
նա Պուլկարիսըն տախի իշլէրի-
լապ իթմէսինի Րուսիա տիկէր
տէվլէթլէրէ լեւէլէթ իթմիշ տիր:
Թէրքի սիւհէ գօնֆէրանսը մայիս
6 տա աշըլաճազ տըր: վե տալէթ
օլընանլար աթիտէքիլէր տիր:

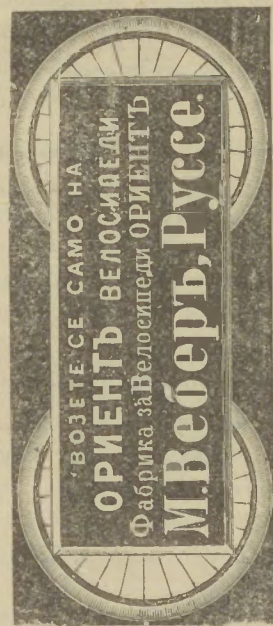
Րուսիա, Շուէտ-Նորվէգիա, Տա-
նիսարքա, ինկիլիթէրա, Հոլանտա,
Պէլէրգա, Պուլկարիա, Լիւքսեմ-
պուլ, Ալմանիա, Աւստրիա, Սիւր-
պիա, Րուսիանիա, Գարաաղ,
Թիւրքիա, Եուլանիսթան, Ի-
թալիա, Սպանիա, Բորթուկալ,
Ֆրանսա, Չոլիցերիա, Մ. Ամէրի-
գա, Սիւս, Աճէմիսթան, Չին վե
Ճաքոն հիւքիւմէթլէրի:

ՋՐՈՍԱՐԱՆ «ՎՐՈՋՏ»

ՀԱՅԻ ԲԱՆԱԲՕՅԻ ՃԻՆԻ ԴԷՍԷ

Այս ամառնային զբօսարանը
պիտի բացուի յոռաշիկայ կիւրա-
կէ ընդ տնօրէնութեամբ Տիար
Տիգրան թիւֆէնկճիանի:

4-2

Ա.Զ.Դ

Հայ ընտանիք մը ի Սիլիստրէ
կը փափագի օրգիզմը 2-6 տա-
րեկան Հայաստանցի քաջաւոր
որը մը Դիմիլ իրաւունքի խըժ
բազուլթեան:

Отговорникъ Ю. Н. Пекаревъ
Печатница на Хр. Н. Войникова